

ZÁTĚŽOVÉ TESTY BANKOVNÍHO SEKTORU ČESKÉ REPUBLIKY – LISTOPAD 2014

Samostatný odbor finanční stability

2014

SHRNUTÍ

Výsledky zátěžových testů bankovního sektoru v ČR, které byly provedeny na datech ke konci třetího čtvrtletí 2014, potvrzují dostatečnou odolnost bankovního sektoru vůči případným negativním šokům. Kapitálová vybavenost celého odvětví by zůstala výrazně nad 8% regulačním minimem i v zátěžovém scénáři, který předpokládá hypotetický silný pokles ekonomické aktivity v ČR i zahraničí. Hlavním zdrojem odolnosti sektoru je jeho vysoká kapitálová přiměřenost, která ke konci září 2014 přesáhla 18 %.

1. ÚVOD

Česká národní banka pravidelně hodnotí prostřednictvím zátěžových testů dopady výrazně nepříznivých scénářů budoucího vývoje ekonomiky do domácího bankovního sektoru. Tento dokument prezentuje výsledky listopadových zátěžových testů, které byly provedeny na datech k 30. 9. 2014 a zaměřují se na horizont následujících tří let. Při hodnocení odolnosti sektoru byl testován dopad budoucího ekonomického vývoje reprezentovaného jedním základním a jedním zátěžovým scénářem na vybrané proměnné charakterizující zdraví bankovního sektoru.

2. MAKROEKONOMICKÉ SCÉNÁŘE

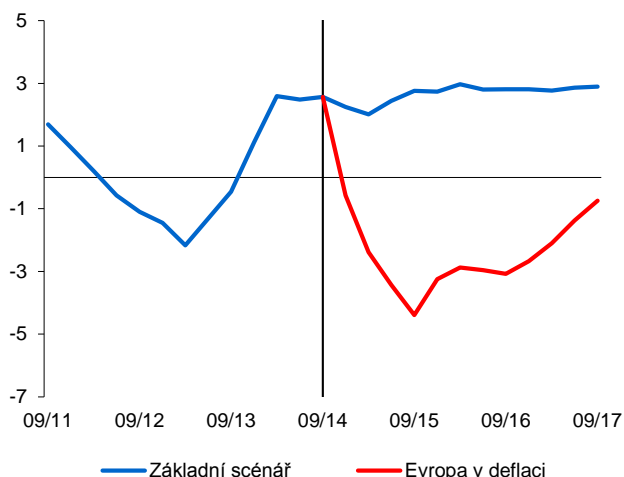
Základní scénář je založen na oficiální listopadové makroekonomické prognóze ČNB zveřejněné ve Zprávě o inflaci IV/2014 a předpokládá v letošním a příštím roce růst ekonomické aktivity o 2,5 %, který bude podpořený růstem zahraniční i domácí poptávky. Pro rok 2016 se předpokládá zrychlení ekonomického růstu na 2,8 %. Obecná míra nezaměstnanosti dle prognózy dosáhne ke konci roku 2014 úroveň kolem 6,3 % a od následujícího roku bude povolna klesat. Vlivem rostoucí ekonomické aktivity se míra inflace v průběhu letošního roku postupně zvyšuje a v roce 2016 se dostává k 2% inflačnímu cíli ČNB. S prognózou je konzistentní stabilita tržních úrokových sazeb do roku 2016 a jejich následný růst. Prognóza dále předpokládá používání kurzu jako nástroje měnové politiky do prvního čtvrtletí 2016.

Zátěžový scénář **Evropa v deflaci** předpokládá konec oživení v eurozóně a výrazný pokles ekonomické aktivity v EU. Z důvodu poklesu zahraniční poptávky se česká ekonomika navrací do recese, což způsobí návrat pesimistických očekávání soukromého sektoru ohledně dalšího ekonomického vývoje a obnoví odkládání spotřeby domácností a investic podniků. Kombinace útlumu zahraniční a posléze i domácí poptávky zapříčiní citelný propad ekonomické aktivity v ČR na celém tříletém horizontu a způsobí recesi ve tvaru „V“. Zároveň se naplní scénář dluhové deflace, kdy z důvodu poklesu ekonomické aktivity, nárůstu nezaměstnanosti a poklesu mezd dochází vlivem cenové deflace k reálnému nárůstu dluhu soukromého sektoru. Postupné vyčerpávání finančních zdrojů domácností i nefinančních podniků v kombinaci s růstem reálného zadlužení zapříčiní výrazné zhoršení jejich schopnosti splácet své závazky. Potíže reálného sektoru dopadají posléze i na finanční sektor, který zaznamená značné úvěrové ztráty a zároveň citelný pokles zisků. Měnová politika zůstává uvolněná, když tříměsíční sazba PRIBOR setrvává na velmi nízké úrovni na celém horizontu testů a měnový kurz oslabuje. Dlouhodobé výnosy dluhopisů však skokově vzrostou vlivem nárůstu globální averze k riziku a přehodnocení bezpečnosti některých aktiv. Banky zároveň přehodnotí pohled na úvěrové riziko a zvýší rizikové přírážky k úrokovým sazbám na nové úvěry, které i vlivem nárůstu dlouhodobých sazeb přejdou na výrazně vyšší úroveň.

Vývoj hlavních makroekonomických ukazatelů základního i zátěžového scénáře zachycují grafy 1–4.

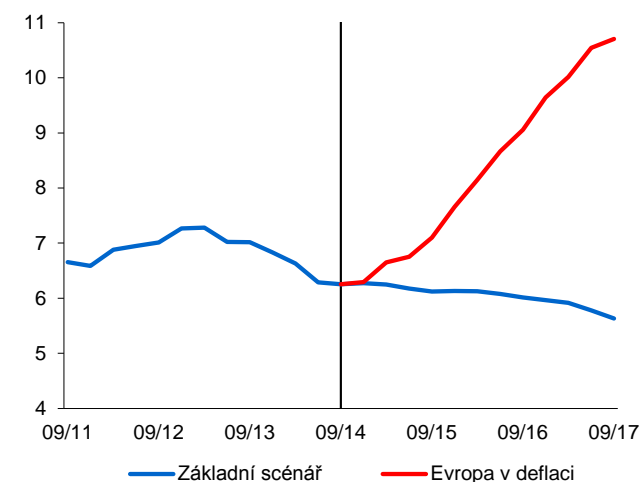
Graf 1

Alternativní scénáře: vývoj růstu reálného HDP
(meziročně v %)

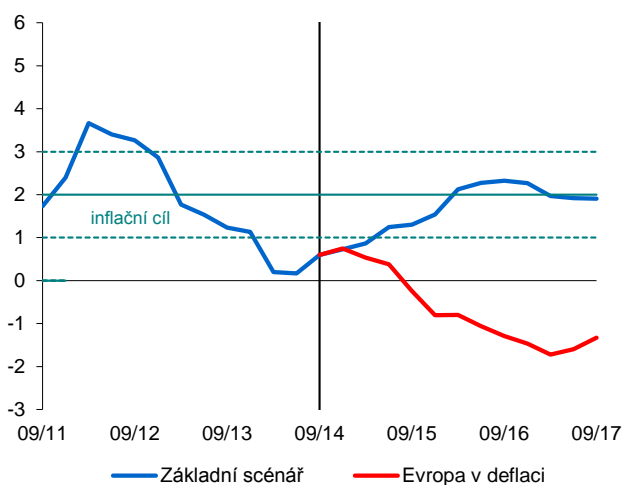
Graf 2

Alternativní scénáře: vývoj nezaměstnanosti
(v %)

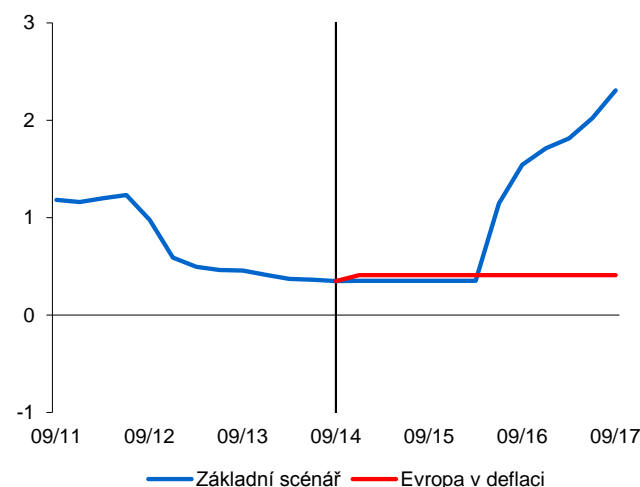
Graf 3

Alternativní scénáře: vývoj inflace
(meziročně v %)

Graf 4

Alternativní scénáře: vývoj 3M Príbor
(v %)

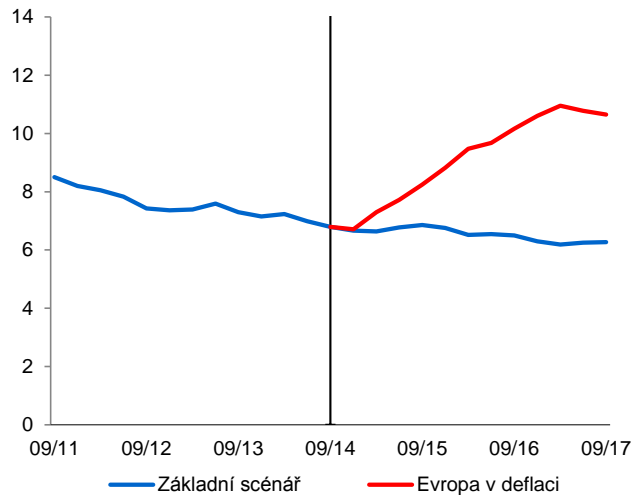

3. DOPAD MAKROEKONOMICKÝCH SCÉNÁŘŮ NA BANKOVNÍ SEKTOR

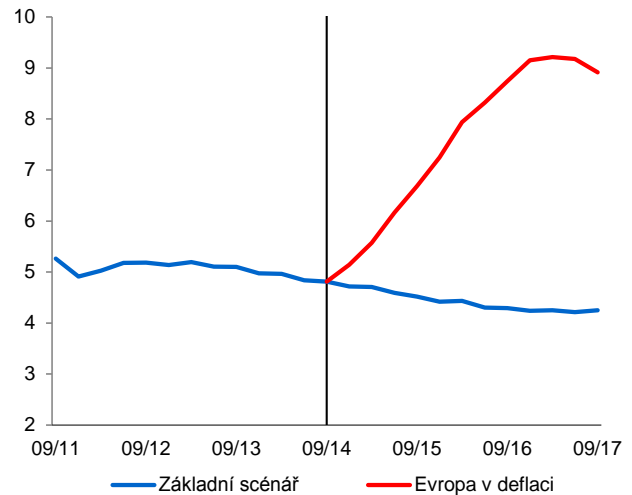
Nejvýznamnějším rizikem v českém bankovním sektoru je úvěrové riziko, které lze kvantifikovat vývojem podílu úvěrů v selhání (NPL, Non-Performing Loans) na úvěrech celkem. Tento podíl klesá v rámci *Základního scénáře* v letech 2015–2016 jen mírně, a to jak pro sektor nefinančních podniků, tak domácností (Grafy 5, 6).

Ve scénáři *Evropa v deflaci* by se kombinace propadu ekonomické aktivity, zvýšené nezaměstnanosti a poklesu reálných mezd odrazila ve znatelném růstu úvěrového rizika a růstem míry defaultu v sektoru nefinančních podniků i domácností. Podíl NPL by se v tomto scénáři pohyboval oproti *Základnímu scénáři* na výrazně vyšších úrovních, a to nejen z pohledu podílu NPL, ale i v absolutní výši, na což by banky musely vytvářet patřičnou úroveň opravných položek s dalším negativním dopadem do jejich ziskovosti.

Graf 5
Průběh podílu úvěrů v selhání: nefinanční podniky
(v %)

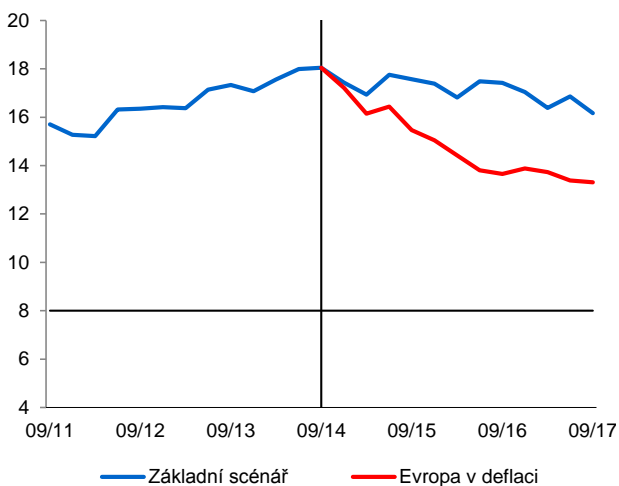
Graf 6
Průběh podílu úvěrů v selhání: obyvatelstvo
(v %)

Důležitý předpoklad zátěžových testů se týká vývoje provozního zisku bank, protože ten slouží jako první „polštář“ krytí případných ztrát bankovního sektoru. *Základní scénář* předpokládá mírný pokles tvorby provozního zisku (meziročně vždy zhruba o 5 %) z důvodu přetrvávající vysoké konkurence ve všech segmentech trhu, která spolu s prostředím nízkých úrokových sazeb vede k poklesu úrokových i poplatkových zisků, a to i přes předpokládané oživení úvěrové aktivity. V rámci zátěžového scénáře dochází k razantnímu propadu provozních zisků, které by na horizontu testů poklesly oproti roku 2013 kumulativně o zhruba 38 %.

Ačkoliv je bankovní sektor oslaben nižší ziskovostí a v zátěžovém scénáři zasažen vysokými úvěrovými ztrátami, zůstává jako celek stabilní v obou scénářích a jeho agregovaná kapitálová přiměřenost se vždy pohybuje nad regulačním minimem 8 % s dostatečnou rezervou (Graf 7). Tohoto výsledku je dosaženo i navzdory konzervativnímu nastavení řady předpokladů zátěžových testů. Podobně jako v případě zátěžových testů ze ZFS 2013/2014 vykazuje bankovní sektor pro *Základní scénář* vysokou míru odolnosti. Základem stability bankovního sektoru je jeho vysoká kapitálová přiměřenost, která od začátku roku narostla o téměř 1 procentní bod a ke konci 3. čtvrtletí roku 2014 činila 18 %.

Graf 7
Vývoj kapitálové přiměřenosti
 (v %)

I přes vysokou odolnost sektoru jako celku by se v *Základním scénáři* dostaly tři banky (reprezentující zhruba 2 % aktiv sektoru) do situace nedostatečné kapitálové přiměřenosti, což do budoucna znamená úpravu jejich obchodního modelu¹ či potřebu doplnění kapitálu.

V případě nepříznivého scénáře *Evropa v deflaci* se sektor jako celek dostává do ztráty z hospodaření, která významně snižuje hodnotu jeho regulatorního kapitálu a agregovaná kapitálová přiměřenost klesá pod 14 %. Do situace nedostatečné kapitálové přiměřenosti by se v tomto scénáři dostalo celkem jedenáct bank. Za účelem dorovnání kapitálové přiměřenosti všech bank se sídlem v ČR (tj. bez poboček zahraničních bank) do regulatorního minima 8 % by banky ke konci testovaného období musely navýšit regulatorní kapitál o zhruba 15 mld. Kč (tj. cca 0,4 % HDP). Z hlediska velikosti sektoru se stále nejedná o hodnotu, která by mohla výrazně ohrozit jeho stabilitu.

¹ Banky se do situace nedostatečné kapitálové přiměřenosti mohou dostat i z toho důvodu, že metodika zátěžových testů hodnotí jejich obchodní model z dlouhodobějšího hlediska jako neudržitelný. Tato metodika nicméně vychází z modelu univerzální banky a u specializovaných bankovních institucí nemusí být zcela přesná. ČNB proto u jednotlivých institucí hodnotí výsledky testu s ohledem na jejich specifické charakteristiky.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
SAMOSTATNÝ ODBOR FINANČNÍ STABILITY
financial.stability@cnb.cz

Tento dokument byl zveřejněn 10. 12. 2014 a je umístěn na webových stránkách ČNB:
http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zatezove_testy/index.html